

Landskap: Skåne Upptecknare: Lieten Hammerin, Hässleholm
 Härad: _____ Berättare: fröken Anna Agda ä. Ingemar Nilsson
 Socken: Kristianstads Berättarens yrke: _____
 Uppteckningsår: 1953 Född år 1889 73 i Islöv

Stadsstraditioner från Kristianstads. s. 1-6.

Dop. s. 1.

Kyrktagning. s. 1.

Konfirmation. s. 2-3.

Brevlapp. s. 3.

Två andel av namndagar. s. 3.

Baler. s. 3.

Födelsdagar. s. 3.

Julseder. s. 4.

Nyår. s. 4-5.

Fastlagen. s. 5.

Påsk. s. 5.

Kristihimmelfärdsorfan. s. 5.

Meridsommar: lovhjuddor och majstång. s. 5.

Om olika stadsdelar. s. 5.

Original. s. 6.

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 13065:1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

Dopet skedde i regel i hemmet. I enklare familjer döpte man barnen rätt fort. I förnämre familjer dröjde man nog så där 1 mån 6 veckor med dopet. Det berodde på hur pass fort modern kryade på sig. Dessutom måste man ha tid på sig för att rusta till dopkalas. Man hade ett altare hemma och på det stod en skål med blommor. Som regel gick dopklänning och dopskål i arv inom familj och släkt. Det höll säkert i sig till 1890-talet. Prästen var med kalaset. Man bjöd på vin och konfekt. Det var små karameller i grant papper. Detta var skärt om det var en flicka, som skulle döpas och blått om det var en gosse. Man köpte dem som regel på konditoriet. Faddrar och närmaste släkt var med på dopet, men av barn var det endast familjens egna, som fick närvara. Det var likadant på begravningar, vad barnen beträffar.

Det lilla barnet kunde få en gåva av sina föräldrar, t.ex. en sparbanksbok. Även släkt och vänner brukade ge gåvor. Så kunde man t.ex. få en dessertsked av silver, silversmycke eller silverbägare. Om barnet skrek när det döptes så blev det begåvat med sångröst, sade man. De där karamellerna i granna papperet var stora som två sockerbitar. De var smaksatta med någon pepparmyntsolja. Ofta var det någon bild utanpå, t.ex. någon Rafaels ängel. Karamellerna låg i en stor skål så att alla skulle kunna ta av dem. De fanns att få hos sockerbagare Ljungkvist och hos Söder.

Kyrktågning blev sällsynt på slutet av 1880-talet.

ACC. N:R M. 13065:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

Folkskoleflickorna var så där omkring 14 år när de konfirmerades. De högre skolflickorna var 16 år. Man anmälde sig hos prästen på pasätorsexpeditionen eller i skolan. I regel försiggick läsningen på vintern efter jul. Det var mindre vanligt att man läste på sommaren. Det var en präst som fordrade att man skulle kunna katekesen som ett rinnande vatten. Likaså skulle man kunna en massa psalmverser. Prosten Flygare var då raka motsatsen. Han sade att man skulle svara så ^{som} man själv bäst förstod. I maj innan skolan var slut skedde konfirmationen. Vi flickor var svartklädda. Vi hade en lång svart klänning, vita hattar, svarta skor och strumpor. Blommor förekom ej vid kyrkan. Oh nej! Men man kunde få blommor i hemmet, och detta t. o. m. av pojkar! I hemmet följde så en liten familjehögtid. Föräldrarna tog ~~och~~ också nattvarden. Som gåva vid konfirmationen fick man nog något litet smycke. Jag fick en guld-brosch och min syster fick ett silverarmband. Också fick vi förståss någon religiös litteratur och psalmbok och testamentet. Det var bara föräldrar och närmaste anhöriga, som var med på högtidligheten i hemmet. Efter konfirmationen hade man långa kjolar. Man fick inte springa så att någon såg det. Detta ansågs inte vuxet. Håret bands upp i t. ex. margaretafläta. Man ansågs nog i någon mån mera vuxen efter konfirmationen. Förut kunde det heta så här på en bjudning. -Värdinnan frågade mor, Får Agda litet mer kaffe? -Nej, det får hon inte, svarade mor. Men efter konfirmationen lät det så här. Vill Agda ha litet mer kaffe?-

ACC. N:R M. 13065:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

och då svarade man genast ,Ja tack! Man fick alltså svara mera för sig själv. Man fick t.ex. vara med och bestämma litet om kläder, som man skulle få sydda.

Pojkarna var klädda i svartblå kostymer. De fick som regel nya skor.

Bröllop förekom nog mest i hemmet och på hotell. Vigseln skedde alltid på viss bestämd tid på eftermiddagen. Familjssläkt och närmas- te vänner var närvarande. Prästen var med hela tiden på festligheterna. Brudens mor var hans bordsdam. Brudgummen gav morgongåva. Det var nog vanligst med ett smycke. Helst skulle det vara en slätklenod. Man tog foto hos fotografen. Man skulle dansa kronan av bruden. Det skulle bringa lycka trodde man. Flickorna dansade runt bruden och en och en fick dansa i tur med henne. Den som då dansade med bruden då kronan föll av, skulle bli gift härnäst.

Annadagen och Mariadagen är nog de som mest firats. På Ocardagen var det bal hos länshövdingen. Knutsbalerna var offentliga.

Av födelsedagarna var det 50-årsdagarna som firades mest. Man skickade telegram på födelsedagar men inte på namnsdagar. Vid uppvaktningar skrev man ofta vers på ett finare kort och satte på gåvan. Jag minns att jag en gång fick en present av pojke. Han skrev så här på gåvan. "Jag vill sitta på en pinne i ditt minne, och trilla på en ärta till ditt hjärta."

ACC. N:R M. 13065:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

✓ Vid julen köpte man halv gris och gjorde julamat av den. I skinkan hade man en pinne och på den satt en riktig tofs av veckat rött och vitt papper. Senapen som skinkan var bestruken med vid tillredningen hade man malt i en träskål med hjälp av en kanonkula. Man satte träskålen mellan knäa och lade kulan och senapen i den. Sedan började man mala senapen genom att sätta kulan i rörelse genom cirklande rörelser på knäna.

Julgranen kläddes på julaftonens morgon. Man hade träfot på den tiden. Det var två bräder lagda i kors och med ett hål i krysset. På den tiden kostade en stor fin julgran 50-75 öre. Lutfisken var lagd i blöt på Anna-dagen. Så hade man bakat klenetter och mandelmusslor. I gröten skulle det vara en mandel. Den som fick mandeln skulle bli gift under året. Julklappar hade vi med verser på. Någon jultomte eller julbock eller julaspöke fanns inte på den tiden hos oss. Var och en tog sina julklappar ur högen som låg under julgranen. Vi hade en hund också. Han fick även en julklapp. Det var en bit leverkorv. Den brukade vi lägga allra längst in i högen av julklappar. Hunden fick ta sin julklapp först. Det var väldigt spännande och roligt att se på. Husfadern fick vanligen en almanacka. De mindre barnen fick vanligen en näsduk med granna figurer på. Det var bara nyttosaker vi fick.

✓ Det nya året vakade vi in och efter de tolv slagen drack vi glögg

eller ett glas vin och önskade vara ⁿdra ett gott nytt år. Pojkarna brukade brukade skjuta på gatorna.

Under fastetiden hade vi ju stenkaketisdag. Det var 1:sta tisdagen i första fastlagsveckan. Stenkakorna var ett slags rågmjölspättar. På måndagen före åt vi bullar (semlor). På skärtorsdagen brukade pojkarna sätta fast långa röda remsor på ryggen på damerna. Pojkarna klippte långa röda band och rullade ihop dem och drog ut dem ^{till} långa hårda kvastar. I dessa satte de sedan en knappnål, som de böjde och kunde så lätt sätta fast sakerna på ryggen på damerna. Vi brukade också färga äggen på påsken. Vanligen lade mor några lökskal i vattnet tillsammans med äggen. Dessa blev då vackert guldbruna.

Kristihimmelfärdsflickor ha vi inte hört talas om men däremot om en kristihimmelfärdsmorfar. Det var en man på Frimurarhotellet, som alltid höll tal vid den tiden. På midsommaren hade man nog rätt allmänt lövhyddor på gårdarna i stan. Det höll nog i sig ända fram till 1890-talet. Majstång fanns också på sina håll. I lövhyddorna hade man knykalas. Hyddorna var byggda av björkris. Man spelade och sjöng och dansade. Musiken var vanligen dragspel och ibland fiol.

Östermalm kallades förr Östra ängar. Det var på 1890-talet. Lyckans höjd var nog det fattigaste området. V. Boulevarden var det finaste och förnämaste området ända fram till 1910-talet.

ACC. N:R M. 13065:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Det fanns ett par original här på slutet av 1800-talet. Det var en som kallades Jerusalems skomakare. Han kunde säga vad kolckan var genom att titta efter hur solen stod på himlen. En gång berättas det att han bad en läkare att han skulle såga huvudet av honom. Läkaren sade att han nog skulle kunna göra det. Jerusalems skomakare skulle bara vänta en tid till tills det blev lämpligare att göra avsågningen. Tiden gick och Jerusalems skomakare glömde bort den förestående operationen. Det var också vad läkaren hade beräknat. Det fanns en annan originell människa som kallades för Sven sjungare. Han brukade ofta stå i portgångar och sjunga.

Så var det tre rika bröder Österberg, som emellertid var mycket snåla. Det var särskilt en som var mycket snål. Han hade sommarnöje i Åhus. En sommar hade han köpt månadsbiljett på järnvägen ditut. Men han fick ingen ro den månaden, ty han tyckte att han måste utnyttja biljetten och reste därför dagen i ända fram och åter med alla tåg, som gick mellan Kristianstad och Åhus.